

Komission lisätalousarvioesitys nro 4 EU:n talousarvioon varainhoitovuodelle 2024

Eduskuntatunnus
U 18/2023

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 19.7.2024 varainhoitovuotta 2024 koskevan lisätalousarvioesityksen nro 4 EU:n yleiseen talousarvioon (COM (2024) 931 final).

Varainhoitoasetuksen 44 artiklan mukaan komissio voi tehdä tuloperusteisia lisätalousarvioesityksiä, kun omia varoja ja muita tuloja koskevaa ennustetta tarkistetaan ajantasaisten talousennusteiden perusteella. Ottaen huomioon varainhoitoasetuksen säännökset, tulopuoli ei substanssinsa puolesta edellyttäisi valtioneuvoston kannanottoa, mutta lisätalousarvioprosessin muotoseikat edellyttävät kuitenkin neuvostossa jäsenvaltioiden kannanottoa komission lisätalousarvioesitykseen.

Komission lisätalousarvioesitystä tullaan käsittelemään budjettikomiteassa alustavan tiedon mukaan syyskuun alkupuolella. Seuraavaksi asia on tarkoitus viedä Coreperiin, ja sen jälkeen neuvostoon tai neuvoston kirjalliseen menettelyyn.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä komission lisätalousarvioesityksen 4/2024.

Suomi pitää kuitenkin valitettavana, että suhteellisen pienen lisärahoituksen tarve esitetään katettavan kehyksen ulkopuolisen erityisvälineen, joustovälineen käytöllä eikä uudelleenkohdentamalla määrärahoja talousarvion sisällä.

Pääasiallinen sisältö

Komission antama lisätalousarvioesitys 4/2024 sisältää talousarvion tulopuolen ennustepäivityksen sekä erillisvirastoja koskevia mukautuksia talousarvion menopuolella.

Tulot

Vakiintuneen käytännön mukaan komissio esittää unionin talousarvion rahoituksen tarkistamista uusimpien talousennusteiden perusteella, joista sovitaan jäsenvaltioiden kanssa ACOR (Advisory Committee on Own Resources) -ennustemenettelyssä.

Tarkistus koskee perinteisiä omia varoja (nykyisin käytännössä tulleja) koskevia ennusteita, jotka tuloutetaan talousarvioon vuonna 2024, kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrän ennustetta sekä arvonlisävero (ALV)- ja bruttokansantulo (BKTL) –pohjien ennusteita vuodelle 2024. Tässä lisätalousarvioesityksessä esitettävät ennustemuutokset vahvistettiin ACOR-kokouksessa 23. toukokuuta 2024.

Tuloennusteet perustuvat komission kevään 2024 talousennusteeseen, jonka mukaan EU:n talous alkoi elpyä vuoden alussa pitkittyneen stagnaation jälkeen. Komissio ennustaa 1,0 prosentin BKT:n kasvua EU:ssa ja 0,8 prosentin BKT:n kasvua euroalueella vuonna 2024. Talousnäkyymiin kohdistuu kuitenkin alasuuntaisia riskejä etenkin maailmankaupan ja energiamarkkinoiden osalta.

Verrattuna toukokuussa 2023 sovittuun omien varojen ennusteeseen vuoden 2024 ennustetta on tarkistettu seuraavasti:

- Arvio vuonna 2024 kannettavista tullimaksuista, joista on vähennetty jäsenvaltioille jäävät kantopalkkiot, on 20 119 miljoonaa euroa, joka on 18,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023 ennustettiin.
- Unionin yhteenlasketun rajatun arvonlisäveropohjan arvioidaan olevan 7 820 900,1 miljoonaa euroa, joka on 0,6 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2023 ennustettiin.
- Unionin kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrän arvioidaan olevan 9 813 692,0 tonnia, joka on 0,6 prosenttia suurempi kuin vuonna 2023 ennustettiin.
- Unionin vuoden 2024 yhteenlasketun BKTL-pohjan arvioidaan olevan 17 775 997,4 miljoonaa euroa, joka on noin 0,3 prosenttia suurempi kuin vuonna 2023 ennustettiin.

Arvonlisävero- ja BKTL-pohjat on muunnettu kansallisista valuutoista euroiksi vuoden 2023 viimeisen noteerauspäivän (29.12.2023) valuuttakurssien mukaan.

Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) EU-eron yhteydessä on sovittu maksuosuudesta, jolla UK maksaa osuutensa maksamattomien sitoumusten ja muiden velvoitteiden (esim. toimielinten henkilöstön eläkemenojen) määrästä. UK:n maksuosuus määriteltiin vuosien 2014-2020 UK:n keskimääräisten omien varojen perusteella. Lisätalousarvioesityksessä tarkistetaan UK:n maksuosuutta huomioiden UK:n tammi-toukokuussa 2024 makamat maksuosuudet sekä arviot tällä hetkellä tiedossa olevista tulevista maksuosuuksista. UK:n maksuosuuden arvioidaan olevan 1 519 miljoonaa euroa pienempi kuin talousarviossa on arvioitu. Tämä johtuu pääasiassa brexitin maksattamatta olevien sitoumusten vajaakäytöstä vuonna 2023 sekä ehdollisten velkojen, nettomääräisten rahoitusoikaisujen ja sakkojen ilmoitetuista määristä. UK:n maksuosuuden pienentäminen kasvattaa jäsenvaltioiden maksuosuuksia unionin talousarvioon.

Sakot ja muut maksut, jotka on maksettu vuonna 2024 31.5.2024 mennessä, ovat yhteensä 614,0 miljoonaa euroa. Sakkojen ja muiden maksujen määrä on 513,0 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2024 talousarviossa arvioitiin. Sakot ja muut tulot vähentävät jäsenvaltioiden maksuja talousarvioon.

BKTL-perusteisella omalla varalla, joka peritään jäsenvaltioilta, rahoitetaan loppuosa talousarvion menoista, joita ei muilla omilla varoilla ja sekalaisilla tuloilla saada katettua. Muiden omien varojen ja sekalaisten tulojen muutokset huomioon ottaen tarvittavien

BKTL-perusteisten omien varojen määrä on yhteensä noin 5 613,1 miljoonaa euroa enemmän kuin aiemmin on ennustettu. BKTL-perusteisten omien varojen määrän nousu kasvattaa jäsenvaltioiden maksuosuutta talousarviosta.

Menot

Lisätalousarvioesitys nro 4/2024 sisältää myös seuraavat menoihin liittyvät seikat:

- Euroopan unionin kyberturvallisuusviraston (ENISA) vahvistaminen kyberresilienssisäädöksen hyväksymisen yhteydessä (+139 000 €); määrärahalisäys on tarkoitus kompensoida Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta;
- Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) vahvistaminen sähkömarkkinoiden rakennetta koskeviin tarkistettuihin sääntöihin liittyvän rahoitusvelvityksen pohjalta (+2 656 000 €);
- rahanpesuntorjuntaviranomaisen (AMLA) henkilöstön ja rahanpesuntorjuntaviranomaiselle maksettavan EU:n rahoitusosuuden kertaluonteinen vähentäminen ottaen huomioon viranomaisen viivästynyt perustaminen (-3 812 166 €);
- Euroopan unionin avaruushojoelmauiraaston (EUSPA) vahvistaminen, jotta se voi ottaa hoitaakseen kriittisiä teknisiä tehtäviä (+308 000 €); määrärahalisäys on tarkoitus kompensoida vähentämällä avaruushojoelman määrärahoja vastaavasti;
- Euroopan lääkeuiraastolle (EMA) maksettavan unionin rahoitusosuuden kasvattaminen sen jälkeen, kun budjettivallan käyttäjä on hyväksynyt lääkeuiraaston entisiä Lontoon toimitiloja koskevat kiinteistöasiakirjat (+11 186 000 €);
- Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön uiraaston (Eurojust) vahvistaminen voimakkaan inflaatiopaineen vuoksi (+2 000 000 €);
- vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan Euroopan unionin uiraaston (eu-LISA) vahvistaminen, jotta voidaan ottaa huomioon uiraaston toimeksiantoon uusien tai tarkistettujen rahoitusvelvitysten seurauksena tehtyt muutokset (+24 179 000 € maksusitoumusmäärärahoina ja +1 929 000 € maksumäärärahoina); määrärahalisäys on tarkoitus kompensoida vähentämällä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) määrärahoja sekä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen rahoitusta.

Määrärahalisäykset yhteensä noin 13,2 miljoonaa euroa kohdistuisivat otsakkeeseen 2b (Palautumiskyky ja arvot). Otsakkeessa 1 (Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous) vähennettäisiin määrärahoja noin 1,2 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan lisätalousarvioesityksen 4/2024 nettovaikutus menoihin, ja siten jäsenvaltioiden maksuosuuksiin, on 12,0 miljoonan euron lisäys maksusitoumus ja maksumäärärahoihin.

Koska alaotsakkeessa 2b ei ole jäljellä liikkumavaraa eikä mahdollisuuksia uudelleen kohdennuksiin, komissio ehdottaa joustovälineen käyttöä 13,2 miljoonalla eurolla maksusitoumusmäärärahoina ja maksumäärärahoina kasvattaakseen EU:n rahoitusosuutta Euroopan lääkeuiraastolle ja Eurojust:lle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Lisätalousarvioesityksen oikeusperusta on SEUT 314 artikla ja Euratom 106 A artikla; erityinen lainsäätämisyjärjestys, määränemmistö neuvostossa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046 unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (ns. varainhoitoasetus), 44 artikla.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Lisätalousarvio edellyttää neuvoston ja parlamentin käsittelyä. Euroopan parlamentissa komission ehdotuksen käsittelystä vastaa budjettivaliokunta.

Kansallinen valmistelu

Tämä perusmuistio on käsitelty ja asia on sovitettu yhteen valtioneuvoston sisällä EU 34 (budjetti- ja hallintoasiat) –jaoston kirjallisessa menettelyssä XX.XX.2024-XX.XX.2024.

Eduskuntakäsittely

Lisätalousarvioesityksellä nro 4/2024 esitetään täydennettäväksi EU:n vuoden 2024 talousarviota, joka on eduskunnassa käsitelty U-asiana U 18/2023 vp. Lisätalousarvioesityksestä nro 4/2024 toimitetaan eduskunnalle selvitys tällä U-jatkokirjelmällä, joka liitetäisiin em. U-asiaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Lisätalousarvioesityksellä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Lisätalousarvioesityksellä nro 4/2024 päivitetäisiin omien varojen pohjia (ALV- ja BKTL-perusteiset omat varat, kierrättämättömän muovipakkausjätteen sekä perinteisten omien varojen määrä), Yhdistyneen kuningaskunnan maksuja ja muita tuloja (lähinnä sakkotuloja) koskevat ennusteet.

Perinteisten omien varojen (käytännössä tullien), ALV -oman varan, kierrättämättömän muovipakkausjäte -oman varan ja muiden tulojen yhteenlaskettu määrä vuonna 2024 tulee olemaan pienempi kuin mitä vuonna 2023 ennustettiin. Tästä johtuen ns. täydentävän BKTL-oman varan osuus puolestaan nousee 5 613,1 miljoonalla eurolla.

Lisäksi menopuolen tarkistamisen vuoksi komissio ehdottaa 12,0 miljoonan euron lisäystä talousarvion maksusitoumus- ja maksumäärärahoihin, joka kasvattaisi BKTL –oman varan osuutta vastaavasti.

Kokonaisuudessaan BKTL –oma vara, ja siten jäsenvaltioiden maksuosuudet, kasvaa lisätalousarvioehdotuksen 4/2024 muutosten myötä 5 625,1 miljoonalla eurolla.

Lisätalousarvioesityksen nro 4/2024 mukaan Suomen EU-maksut kasvaisivat kokonaisuudessaan noin 97 miljoonaa euroa komission edellisestä lisätalousarvioesityksestä nro 3/2024 (annettu 9.4.2024), jolloin Suomen maksuosuus olisi 2 044 miljoonaa euroa vuonna 2024. Maksujen kasvu voidaan kattaa nykyiseen kansalliseen vuoden 2024 talousarvioon sisältyvien Suomen EU-maksuihin liittyvien määrärahojen (2 158 miljoonaa euroa) puitteissa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM (2024) 931 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Miika Grönholm, puh +358 295 530 599, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Susanna Ahonen, puh +358 295 530 443, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/483/2023

Liitteet**Viite**